
Protocol Welzijn Paardenmarkten

Opgesteld door: Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde, Sectorraad Paarden en de Dierenbescherming en de Marktorganisaties van Zuidlaren, Hedel en Elst

---

Inleiding

Al honderden jaren worden er op vele plaatsen in Nederland paardenmarkten gehouden. Jaarlijks vinden ongeveer tachtig grotere en kleinere paardenmarkten plaats. Paardenmarkten zijn te onderscheiden in twee categorieën: professionele markten met meestal een grote aanvoer van paarden en pony's waar de handel van doorslaggevend belang is. En kleinere markten waar de handel nauwelijks nog van betekenis is en die in feite folkloristische evenementen zijn.

Feiten en cijfers

De drie grote paardenmarkten in Nederland. Zuidlaren, Hedel en Elst kenden in 2010 een aanvoer van meer dan 2000 dieren. Daarnaast zijn er nog enkele middelgrote markten: de voorjaarsmarkt in Zuidlaren, de markt in Bemmeloort, Lottum, Goor en Oudeschoot met een aanvoer van 500 tot 1200 dieren. Dan is er nog een tiental markten met een aanvoer van enkele honderden dieren. In Wanrooy is er ieder 14 dagen een markt, iedere week een in Barneveld. Al deze markten zijn internationaal. Zij worden bezocht door handelaren uit Duitsland, Denemarken, België, Frankrijk, Spanje en Italië.

Deze markten hebben ook een economische functie. In Nederland bestaat van verschillende rassen paarden en pony's een structureel overschot. Om een ras in stand te houden moeten er een bepaald aantal merries worden geboren. Naast deze merrieveulens wordt een vergelijkbare hoeveelheid hengstveulens geboren. Hiernaar is in Nederland vaak minder vraag, in het buitenland wel.

Het slachten van vooral de kleinere rassen in Nederland is economisch niet haalbaar daar de slacht- en keuringskosten hoger zijn dan de waarde van het vlees. Zonder export hebben deze paarden in Nederland een negatieve waarde. Buitenlandse handelaren hebben op de belangrijke paardenmarkten de gelegenheid om grotere aantallen paarden in korte tijd te kopen, de export te regelen en gezamenlijk te vervoeren.

Wettelijk kader en handhaving

Er zijn geen specifieke wettelijke eisen voor het welzijn van paarden op paardenmarkten. De aanwezigheid van een dierenarts voor bijvoorbeeld de keuring van aangevoerde paarden is niet verplicht. Vanuit de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren gelden uiteraard wel de algemene bepalingen met betrekking tot dierenmishandeling (art. 36) en zorgplicht (art. 37). Ook is het verboden dieren tentoon te stellen waarop een in Nederland verboden ingreep is gedaan zoals een gecoupeerde staart bij trekpaarden (art. 41).

Buiten het welzijn zijn er nog een aantal andere wettelijke eisen waarmee men op paardenmarkten te maken heeft. Zo moeten alle paarden in Nederland geïdentificeerd zijn door middel van een microtransponder en een paspoort. Voor wat betreft het transport van paarden gelden in Nederland de regels uit de Europese transportverordeningen. Voor de paarden die na aankoop geëxporteerd worden moet een gezondheidscertificaat worden opgemaakt door de nVWA.

Tot slot is het verboden een dier als prijs weg te geven, bijvoorbeeld bij een verloting.

De nVWA controleert onder andere op het naleven van de EU transportverordening (geen zieke of gewonde dieren toegelaten, vervoersdocumenten, vakbekwaamheid chauffeur en eisen vervoersmiddelen) en op I&R (paspoort en chip). Het aantal overtredingen wisselt van het uitschrijven van enkele processen verbaal tot de inbeslagname van paarden, meestal op grond van het ontbreken van de juiste papieren. Ook de LID is vaak aanwezig op paardenmarkten. De LID heeft ook de bevoegdheid om proces verbaal op te maken.

Probleemstelling

Het welzijn van paarden die op paardenmarkten worden tentoongesteld of verhandeld staat onder druk. Regelmatig worden door nVWA en LID melding gemaakt van misstanden op deze markten. De LID heeft in 2009 een onderzoek gedaan naar het paardenwelzijn op paardenmarkten. Geconstateerd werd dat niet op alle evenementen een ingangscntrole door een dierenarts plaatsvindt. De dieren worden meestal in de nacht of vroege ochtend aangevoerd en uitgeladen. De dieren staan de hele dag individueel aangeboden aan een touw (balie). De paarden staan dicht op elkaar. De ondergrond waarop de dieren staan is vaak niet geschikt (bijv. hard en glad). Er is niet altijd beschikking over (vers) drinkwater. Misstanden die af en toe geconstateerd worden zijn: slechte hoefverzorging, vermagerde dieren, verwondingen en afwijkende gewrichten.

Standpunt

Partijen zijn van mening dat het welzijn van paarden en pony's op paardenmarkten geborgd moet zijn. Daartoe worden hieronder aanbevelingen opgesteld, die naar de mening van de partijen voorwaarden moeten zijn voor gemeentes om een vergunning voor het houden van een paardenmarkt te verlenen. Dit laat onverlet dat regelmatige controle door handhavinginstanties op naleving van wettelijke voorschriften noodzakelijk blijft.

Aanbevelingen

De KNMvD (GGP), de Sectorraad Paarden en de Dierenbescherming en de marktorganisaties van Zuidlaren, Hedel en Elst zijn van mening dat in elk geval onderstaande punten bij vergunningverlening door gemeenten als voorwaarde moet worden gesteld:

- Er is een controle bij de aanvoer van elk paard door een dierenarts. Paarden met verwondingen, tekenen van verwaarlozing en/of mogelijk infectieuze ziekten worden niet toegelaten.
- Paarden die een gecoupeerde staart hebben worden niet toegelaten, met uitzondering van paarden die legaal gecoupeerd zijn (vóór 1/9/2001)
- Er is beschikking over voldoende vers drinkwater en de paarden moeten de gelegenheid hebben te drinken.
- Alle paarden hebben de beschikking over ruwvoer van goede kwaliteit en de paarden moeten regelmatig de gelegenheid hebben te eten.
- De paarden staan op een geschikte niet gladde ondergrond.

- De paarden en pony's dienen op een voor het dier veilige manier aangebonden te zijn. De paarden mogen niet langer dan acht uur achter elkaar aangebonden staan. Om beweging mogelijk te maken dient een uitloopmogelijkheid in de nabijheid van de paardenmarkt aanwezig te zijn. (b.v. monsterbaan)
- De afstand tussen publiek en paarden moet zodanig zijn dat ongelukken voorkomen worden.
- Onnodige onrust (door bv. lawaai van kermisattracties) voor de dieren die tot vluchtgedrag kan leiden dient te worden vermeden.
- Op een centrale plaats op de markt is voorlichting beschikbaar over het houden van paarden.
- Het aanbieden van een dier als prijs, direct of indirect, via een verloting o.i.d is niet toegestaan.
- Dieren die op welke wijze dan ook een gevaar vormen voor zich zelf, andere paarden of bezoekers moeten van de markt worden verwijderd of apart worden gezet.